

AP 1 TOTALØKONOMI FOR MÆLKEPRODUCENTER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Artikel fra Produktionsøkonomi Kvæg 2018.



2017 har været et økonomisk forår for mange mælkeproducenter, der er kommet ud af to år med lave afregningspriser, og der er opnået rigtig gode driftsresultater. Her har selv den ringeste tredjedel på tværs af størrelsesgrupper i gennemsnit opnået positive resultater.

På trods af den høje afregningspris er investeringerne på et forholdsvis begrænset niveau, og der er afdraget på kassekredit. Samtidig er omkostningerne ikke steget mere, end at fremgangen i produktiviteten har kunnet dække det, og fremstillingsprisen pr. kg EKM er på samme niveau som i 2016.

REGNSKABSRESULTATER

Udviklingen i det gennemsnitlige regnskabsresultat for både konventionelle og økologiske

mælkeproducenter er vist i tabel 1. For definition af de anvendte resultatudtryk og nøgletal se side 26.

Produktionsgrundlaget: Der har i alle årene været en tendens til et stigende produktionsomfang, og udviklingen fra 2016 til 2017 har ikke været en undtagelse. Der ses at være en markant fremgang. Stigningen har været på 12 årskøer (når der sammenlignes med de uvægtede tal for 2016). Samtidig er antallet af ha i omdrift steget med 6 ha (fra 183 ha med uvægtede 2016 tal).

Bruttoudbyttet steg med godt 2 mio. kr. fra 2016 til 2017 og ligger dermed på et væsentligt højere niveau i 2017, end det har gjort i hele den viste periode. Bruttoudbyttet har rundet de 8.500 tkr., mens det fra 2013-2016 har ligget mellem 6.000 tkr. og 6.700 tkr. Det vidner i høj grad om, at afregningsprisen har været på et fordelagtigt niveau. Afregningsprisen har i gennemsnit været 2,85 kr. pr. kg EKM for de viste bedrifter, hvilket er små 60 øre over niveauet fra 2016. Det er da også godt 80 pct. af stigningen i bruttoudbyttet, der forklares af øgede mælkeindtægter. Bruttoudbyttet for planteavl er steget med 200 tkr.

Fremgangen i bruttoudbyttet svarer til godt 7.000 kr. pr. årsko.

Stykomkostningerne steg med ca. 475 tkr. Den primære årsag til stigningen i stykomkostningerne er foderomkostningerne, der er steget med knap 400 tkr. Det er især omkostningerne til færdigblanding, der trækker op med en stigning på 200 tkr. efterfulgt af grovfoder med 165 tkr. Det giver en stigning i foderomkostningerne pr. årsko på 1.680 kr. Stykomkostningerne for marken er steget med 25 tkr., hvilket svarer til 7 pct.

Dækningsbidraget ser steget med godt 1.600 tkr., og de øgede stykomkostninger har dermed ikke tilnærmelsesvis kunne opveje stigningen i bruttoudbyttet. Dækningsbidraget var i 2017 helt oppe på 4,6 mio. kr. for den gennemsnitlige bedrift.

Planteavlens del af stigningen udgjorde knap 180 tkr. Dækningsbidraget for planteavl ligger dermed på 7.000 kr. pr. ha. For mælkeproduktionen var stigningen i dækningsbidraget på godt 10.500 kr. pr. årsko, hvilket er en overvældende fremgang, og dækningsbidraget nåede dermed et niveau på 17.275 kr. pr. årsko.

Kontante kapacitetsomkostninger har haft en stigning på 300 tkr. hvilket svarer til 16 pct. Det skyldes stigninger i størstedelen af de underliggende poster fra brændstof og maskinstation til løn og vedligehold.

Resultat af primær drift endte på 1.675 tkr. pr. bedrift i 2017. Stigningen på 1.258 tkr. i forhold til 2016 vidner både om et særdeles ringe resultat i 2016 og et tilsvarende godt i 2017.

Afkoblet EU-støtte er stort set uændret med en stigning på 37 tkr. samlet set, hvilket svarer til et fald på 100 kr. pr. ha. Det skal dog bemærkes, at sammenlignet med de uvægtede fra 2016 er stigningen kun 5,5 tkr., da der er flere ha ved de uvægtede.

Finansieringsomkostningerne er steget med 91 tkr. hvilket hovedsageligt skyldes en

stigning i forpagtningsafgiften på 82 tkr. Det skal dog bemærkes, at sammenlignet med de uvægtede fra 2016 er stigningen kun 19,5 tkr., da der er flere ha ved de uvægtede. Renteudgifterne er steget med 10 tkr. De resterende poster er stort set uændrede.

Driftsresultatet steg samlet med 1,2 mio. kr. og gik fra 16 tkr. i 2016 til kærkomne 1.219 tkr. i 2017. Dette resultat er i stand til at dække både ejerlønnen, der i gennemsnit i 2017 lå på 495 tkr. og en forrentning af egenkapitalen på 4 pct., svarende til 205 tkr., med et overskud på godt 500 tkr.

Likviditet før anlægsinvesteringer viser, hvor meget likviditet der er til rådighed til anlægsinvesteringer og afdrag på gælden. I 2017 var likviditet efter privat og regulering på ca. 1.400 tkr., hvilket er 1,1 mio. kr. højere end året før.

I et normalt år bør bedriften generere likviditet svarende til afskrivningerne, da det muliggør afdrag på gælden, i samme takt som værdien af aktiverne forringes. I 2016 kunne under halvdelen af afskrivningerne dækkes af likviditeten fra driften, mens det i 2017 vendte fuldstændigt, så afskrivningerne næsten kunne dækkes to gange af likviditeten.

I 2017 udgjorde investeringerne pr. bedrift 1.353 tkr. i gennemsnit. Det er blot 240 tkr. mere end året før, selvom man med stigningen i driftsresultatet ville kunne have forventet et endnu større investeringsomfang. Dermed opnås et investeringsoverskud på 46 tkr. Omfanget af lån til realkredit- og pengeinstitutter blev reduceret i forhold til 2016 med 337 tkr. og lå på 360 tkr. Samtidig har mange valgt at nedbringe kassekreditte, der derfor var reduceret med 409 tkr. Der er dermed investeret mindre end forventet, mens en del af overskuddet i stedet er brugt til at nedbringe kassekreditte.

Bemærk

Datagrundlaget for 2017 i denne artikel bygger på uvægtede regnskabsdata, der var tilgængelige i SEGES' økonomidatabase pr. 9. juli 2018. Data for tidligere år er vægtede data, det vil sige, at data er vægtet og vist, så de repræsenterer hele malkekvægsektoren.

Betydningen af dette er, at den gennemsnitlige bedrift i 2017 vil være en smule større, end vi forventer, med data for hele sektoren. Dermed kan tallene for 2017 ikke sammenlignes 100 pct. med de tidligere år. Tallene for 2016 er opdateret fra sidste udgivelse, og repræsenterer nu de endelige for hele sektoren (beregnet med endelige vægte fra Danmarks Statistik).

TABEL 1. FEM ÅRS UDVIKLING FOR ALLE HELTIDSKVÆGBEDRIFTER (KONVENTIONELLE OG ØKOLOGISKE)

År	2013	2014	2015	2016	2017*
Antal regnskaber	2.263	2.165	2.103	1.982	1.926
Antal bedrifter	3.408	3.328	3.172	2.919	-
Antal årskøer	164	165	172	190	208**
Ha i omdrift	153	157	160	170	189**
BELØB I 1000 KR.					
Bruttoudbytte	6.267	6.663	6.075	6.558	8.654
Stykomkostninger	3.195	3.165	3.250	3.553	4.027
Dækningsbidrag	3.071	3.498	2.825	3.005	4.627
Kontante kapacitetsomkostninger	1.649	1.787	1.759	1.911	2.215
Afskrivninger mv.	561	608	632	677	737

Resultat af primær drift	862	1.103	434	417	1.675
Afkøbet EU-støtte	489	504	498	508	545
Finansieringsomkostninger	876	897	907	909	1.000
Driftsresultat	474	710	25	16	1.219
Likviditet efter privat og reg.	861	915	306	287	1.399
Egenkapital	4.592	4.523	4.254	4.131	5.136
Hensættelser	1.739	1.930	1.906	1.943	2.074
Gæld i alt	23.756	24.490	25.349	27.556	27.622
Balance	30.086	30.943	31.509	33.630	34.831

* Tallene for 2017 er uvægtede, mens de andre er vægtede så de repræsenterer hele mælkesektoren.

** Tallene forventes at falde med 5-10 årskøer, og 10-15 ha, når de vægtes til at repræsenterer hele malkekvægssektoren

Konsolidering fortæller, hvilket beløb landbrugsdriften og aktiviteter udenfor landbruget genererer til egenkapitalen for den enkelte virksomhed, efter at der er betalt skat og taget højde for privatudtræk. Konsolidering er dermed et mål for, hvor robust bedriften er. I år med stor indtjening vil konsolideringen påvirkes positivt af det øgede resultat og negativt af, at skattebetalingen øges. Konsolideringen var i 2017 på godt 600 tkr., se tabel 2.

TABEL 2.

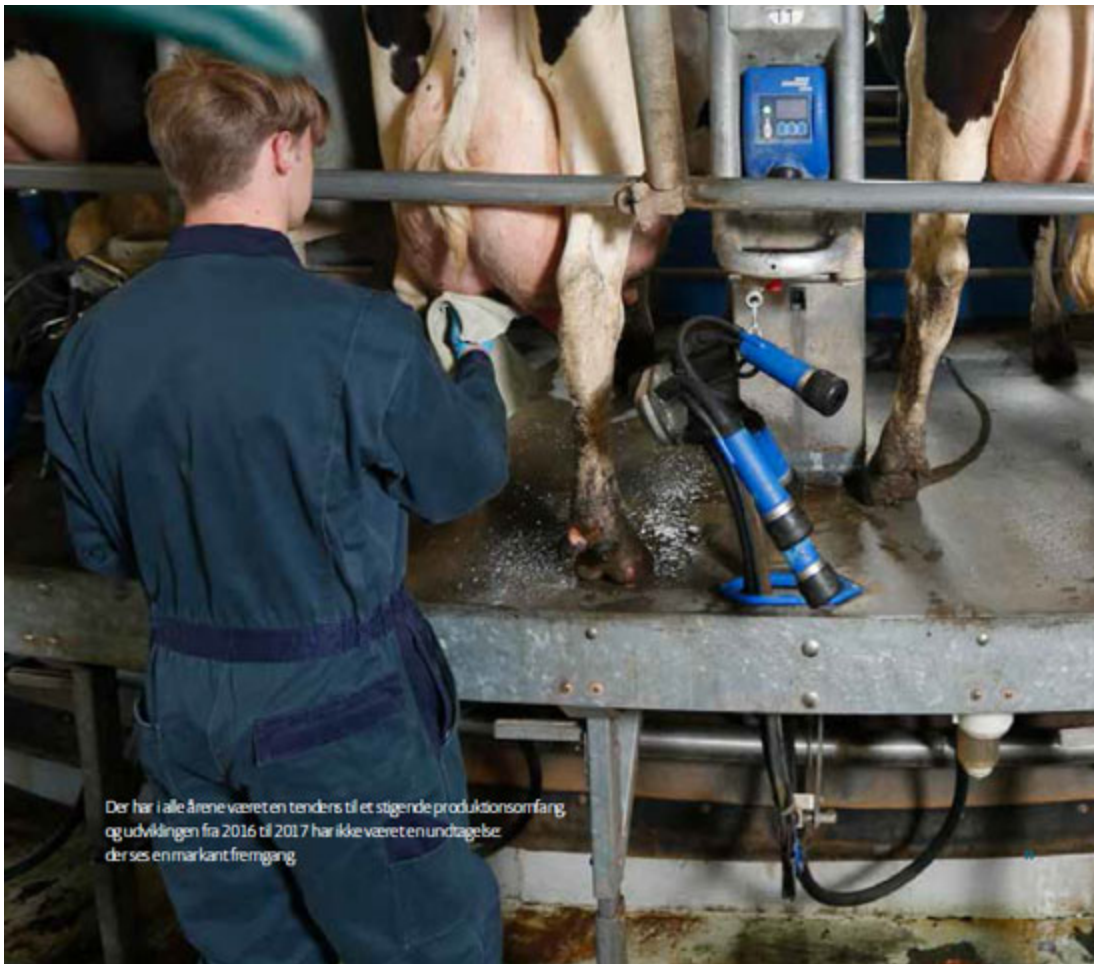
KONSOLIDERINGSANALYSE	
Resultat efter finansiering	1.272.770
Private indtægter/omkostninger	186.313
Tilbageførte værdilændringer, stambesætning og foder	-104.914
Beregnet skat	-438.321
Privat udtræk	-258.737
Pensionsindbetaling	-55.382
Konsolidering	601.729

For at vurdere, hvorvidt afregningsprisen er tilstrækkelig til, at hele virksomheden er rentabel, ses på nulpunkt-konsolideringsprisen. Denne var i 2017 på 2,56 kr. pr. kg EKM. Med afregningspriser på 2,85 kr. pr. kg EKM vil den gennemsnitlige bedrift dermed kunne dække privatforbruget og skatten samt styrke egenkapitalen via egen indtjening.

Nulpunkt-konsolideringsprisen regnes som:

$$\text{Opnået mælkepris pr. kg EKM} = \frac{\text{Konsolidering}}{\text{Leveret mælkemængde i kg EKM}}$$





Egenkapitalen har oplevet en pæn fremgang og var ved udgangen af 2017 på 5.136 tkr. Det er en stigning fra 2016 på ca. 1 mio. kr. svarende til 24 pct. Driftsresultatet har dermed i høj grad påvirket egenkapitalen positivt, selvom der naturligt også er betalt mere i skat. Egenkapitalen udgjorde 15 pct. af den totale balance.

Bedriftsstørrelse og vurdering af de økonomiske resultater

Dette afsnit går i dybden med vigtige nøgletal, der beskriver bedrifternes økonomi med udgangspunkt i data fra konventionelle bedrifter med stor race. Nøgletallene beskrives og sammenlignes på tværs af forskellige størrelsesgrupper.

I tabel 2 ses de økonomiske resultater fordelt på størrelsesgrupper. I 2016 oplevede konventionelle bedrifter med stor race med over 100 køer i gennemsnit et negativt driftsresultat. Af tabel 2 ses det, at dette er vendt til et positivt resultat, hvor alle konventionelle bedrifter med stor race i gennemsnit realiserede positivt driftsresultat uanset antal køer. Specielt gruppen med 400+ køer oplevede en fremgang fra 2016 på -543 tkr. til 3.174 tkr. i 2017.

Inkluderes ejerlønnen, oplever alle størrelsesgrupper stadig et positivt driftsresultat i 2017

modsat året før, hvor de alle oplevede et negativt driftsresultat, efter at ejerlønnen var medregnet. Overskuddet er stigende med besætningsstørrelsen. En fordelagtig mælkepris har resulteret i, at dækningsbidraget ved at levere en større mængde mælk har kunnet opveje omkostningerne ved at have en højere andel fremmedkapital, som er tilfældet ved de større bedrifter.

TABEL 2. IND TJENING FOR KONVENTIONELLE KVÆGBEDRIFTER MED STOR RACE OPDELT EFTER STØRRELSE

	Gns.	0-100	100-200	200-300	300-400	400+
Antal bedrifter	1.395	263	594	267	128	129
Arskeer	208	65	148	243	345	568
Areal i omdrift	179	84	146	207	257	382
Kg EKM pr. ko	10.410	9.349	10.228	10.415	10.622	10.736
BELØB I 1.000 KR.						
Dækningsbidrag	4.493	1.355	3.188	5.202	7.411	12.379
Kontante kapacitetsomkostninger	2.150	691	1.543	2.503	3.498	5.791
Afskrivninger mv.	732	246	542	857	1.246	1.811
Resultat af primær drift	1.610	418	1.103	1.842	2.667	4.778
Afkoblet EU-støtte	527	248	440	605	755	1.097
Finansieringsomkostninger	958	199	675	1.141	1.665	2.701
Driftsresultat	1.179	467	868	1.305	1.757	3.174
Ejerløn	505	444	502	538	523	550
Driftsresultat efter ejerløn	675	24	366	767	1.234	2.624
Aktiver i alt	34.262	15.994	27.653	39.486	50.869	74.352
Egenkapital	4.919	6.334	4.934	4.242	3.869	4.360
NØGLE TAL						
Soliditet, %	14,4	40,7	16,9	8,4	5,8	1,6
Afkastningsgrad, landbrug, %	4,3	1,2	3,5	4,4	5,3	6,3
Overskudsgrad, landbrug, %	16,2	6,4	14,6	16,3	17,9	19,1
Aktivernes omsætningshastighed, landbrug	0,27	0,19	0,24	0,27	0,29	0,33
Fremstillingspris, virksomhed	2,69	3,34	2,82	2,68	2,58	2,49
Nulpunktskonsolideringspris	2,30	2,18	2,33	2,31	2,35	2,28
Forpagtet andel af areal, %	31,8	21,9	27,8	33,0	36,4	39,0
Landbrugsaktiver pr. årsko	153.546	213.681	173.664	151.550	139.912	124.599

Rentabilitet

Afkastningsgraden er et vigtigt nøgletal til at vurdere bedrifternes rentabilitet, idet det fortæller, hvor stort afkastet fra landbrugsdriften er i forhold til den indsatte kapital. En afkastningsgrad på eksempelvis 5,0 pct. er et udtryk for en forrentning på 5 øre pr. bundet krone i aktiver. Et sådant nøgletal kan tilnærmelsesvis sammenlignes med en mere sikker investering, eksempelvis statsobligationer. Drages denne sammenligning, vil man opleve et større afkast hos kvægbedrifterne end ved en investering i en statsobligation, som på kort sigt forventes at give et lavt afkast nær nul.

Afkastningsgraden var tæt på nul i gennemsnit i 2016, hvor den i 2017 nåede op på 4,3 pct. Afkastningsgraden ses at være stigende med besætningsstørrelsen, hvilket hænger sammen med den større volatilitet, der forbindes med de større besætninger. Dette resultat kan til dels forklares med, at de større besætninger har flere køer pr. ha. og dermed ikke har bundet nær så meget kapital i jord pr. kg leveret mælk. Dette udtrykkes blandt andet ved, at aktivernes omsætningshastighed også er stigende med besætningsstørrelsen.

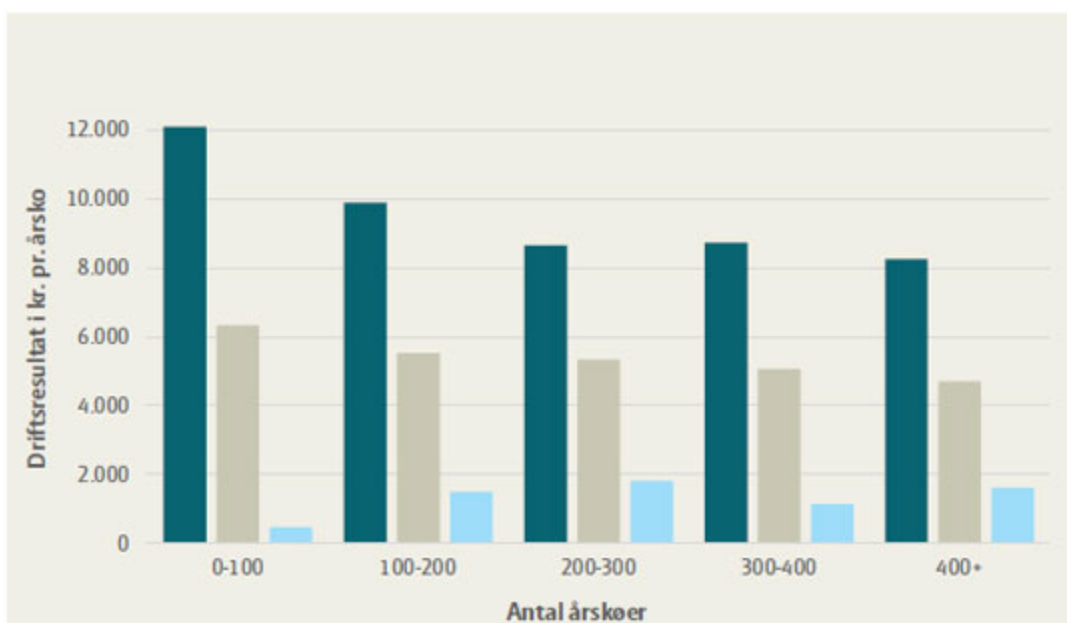
Det skal dog bemærkes, at afkastningsgraden beregnes før renter, og derved kan en gældsbelastet bedrift have en relativt høj afkastningsgrad og stadig have et negativt driftsresultat.

Overskudsgraden følger samme udvikling som afkastningsgraden, hvilket tyder på, at bedrifterne med mange køer har været bedre til at udnytte produktionsapparatet og fortynde de faste omkostninger ud over flere kg mælk. Dette frigiver en større del af bruttoudbyttet til at aflønne kapitalen. Overskudsgraden har oplevet en betydelig stigning fra 1,8 pct. i 2016 til 16,2 pct. i 2017.

Soliditet

Soliditeten er også et vigtigt nøgletal til vurdering af en bedrift. Soliditeten viser, hvor stor del af aktiverne, der er finansieret med egenkapital. Derfor giver soliditetsgraden et indblik i, hvor modstandsdygtig virksomheden er overfor eventuelle tab. En lav soliditetsgrad vil derved indikere en lille modstandsdygtighed overfor tab, idet egenkapitalen er forholdsvis lille.

Mens rentabiliteten viste sig at være bedre for de større bedrifter, så viser soliditeten det modsatte. Her oplever bedrifter med mindre besætningsstørrelser gennemsnitligt en højere soliditetsgrad. Af tabel 2 kan det ses, at en bedrift med en besætning på under 100 køer i 2017 gennemsnitligt havde en soliditetsgrad på 40,7 pct., hvilket er en fornuftig soliditetsgrad. Soliditetsgraden for den største gruppe ligger derimod på blot 1,6 pct.



■ Bedste 1/3 ■ Gennemsnit ■ Ringeste 1/3

Figur 1. Spredning i driftsresultater pr. årsko for konventionelle helhedsbedrifter med stor ræce. Opdelt efter størrelse og driftsresultat

For en bedrift med lav soliditet vil det være vanskeligt og bekosteligt at optage ny gæld. Dette gør, at egenkapitalen bliver mere risikabel, da selv mindre værdiforringelser af aktiverne kan bringe egenkapitalen i fare. Egenkapitalens følsomhed overfor værdiændringer stiller dermed meget høje krav til forrentningen på bedrifter med lav soliditet, hvilket medfører højere kapitalomkostninger.

Sammenlignes rentabilitet og soliditet, ses der altså modsatrettede resultater. Bedrifter med større besætninger har succesfuldt formået at udnytte visse stordriftsfordele, dog er det sket ved at øge den finansielle gearing. Denne forøgelse af den finansielle gearing har givet disse bedrifter en øget risiko.

Spredning i resultaterne

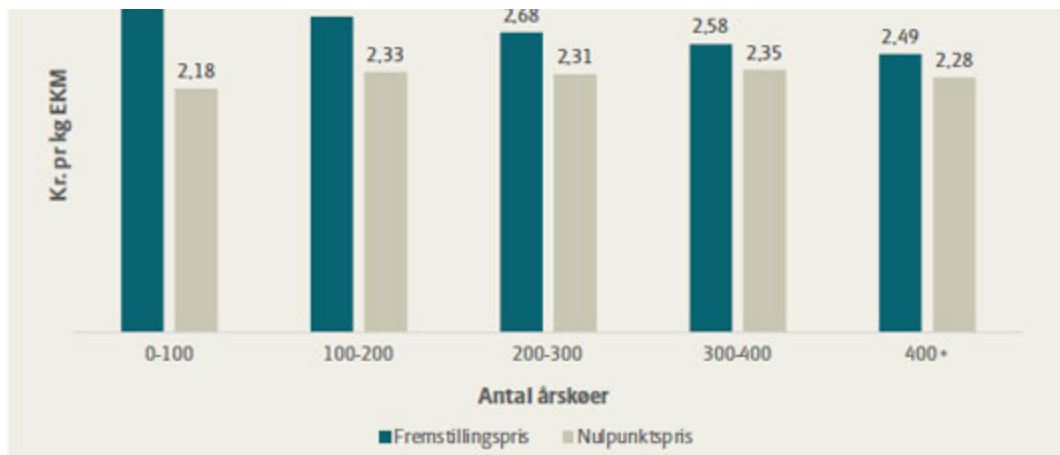
I tabel 1 og tabel 2 vises gennemsnitstal. Dog er der indenfor hver gruppering spredning i de opnåede resultater. Dette kan også ses af figur 1, der viser spredningen mellem den bedste tredjedel, den midterste tredjedel og den ringeste tredjedel indenfor hver størrelsesgruppe.

Gennemsnittet er følsomt over for store afvigende værdier og vil derfor blive påvirket, hvis nogle bedrifter har ekstreme værdier. Af figur 1 kan spredningen i resultaterne tydeligt ses, hvor den bedste tredjedel formåede at skabe et positivt driftsresultat mellem 8.000 og 12.000 kr. pr. årsko. Den ringeste tredjedel formåede her kun at opnå et positivt driftsresultat pr. årsko på mellem 400 og 1.900 kr. Dog ses en stor forskel fra 2016, hvor de fleste bedrifter i den midterste og ringeste tredjedel opnåede et negativt driftsresultat. Dette er i 2017 blevet vendt til positive driftsresultater for alle grupper i gennemsnit.

Figur 1 viser en svagt faldende tendens i driftsresultat pr. årsko i gennemsnit i takt med stigning i besætningsstørrelsen, specielt for gruppen af bedrifter i den bedste tredjedel. De større bedrifter opnår markant bedre resultater af primær drift pr. årsko, men sætter det til, når det kommer til driftsresultatet. Det forklares af, at den afkoblede støtte pr. årsko er faldende med besætningsstørrelsen og halveres fra gruppen med 0-100 til gruppen med over 400 køer. Derudover er finansieringsomkostningerne stigende med besætningsstørrelsen og 1.700 kr. højere pr. årsko ved de største besætninger i forhold til de mindste grundet den højere gearing.

Hvad figuren ikke viser, er dog, at når ejerlønnen medregnes, opnår de større bedrifter igen bedre resultater.





Figur 2. Fremstillingspris, virksomhed og konsolideringsnulpunktpris fordelt efter antal køer konventionelle, stor race

Konsolidering og fremstillingspris

Nulpunkt-konsolideringsprisen og fremstillingsprisen er vigtige at analysere i forhold til den opnåede mælkepris, da det belyser hvorvidt man har overskud til at forrente egenkapital, betale afdrag og investeringer. Nulpunkt-konsolideringsprisen tager også højde for skatter samt private indtægter og omkostninger. De medvirker derved til at give et helhedsbillede af bedriftens økonomi.

Konsolideringsnulpunktpris

(herefter blot nulpunktpris)

Nulpunktprisen udtrykker, hvad mælkeprisen skal være, for at virksomheden får en samlet konsolidering på nul kroner. I nulpunktprisen indgår ikke kun poster fra landbruget, men også indtægter og omkostninger udenfor landbruget, herunder også private poster som ægtefællens indkomst, privat udtræk, pensionsindbetaling og beregnet skat. Det viser altså virksomhedens samlede robusthed. Dette nøgletal er hyppigt brugt hos kreditgiver, da det giver en indikation af bedriftens samlede betalingsevne og følsomhed.

Nulpunktprisen fortæller nødvendigvis ikke noget om økonomien i selve mælkeproduktionen, da en lav nulpunktpris eksempelvis skyldes høj indkomst fra ægtefællen.

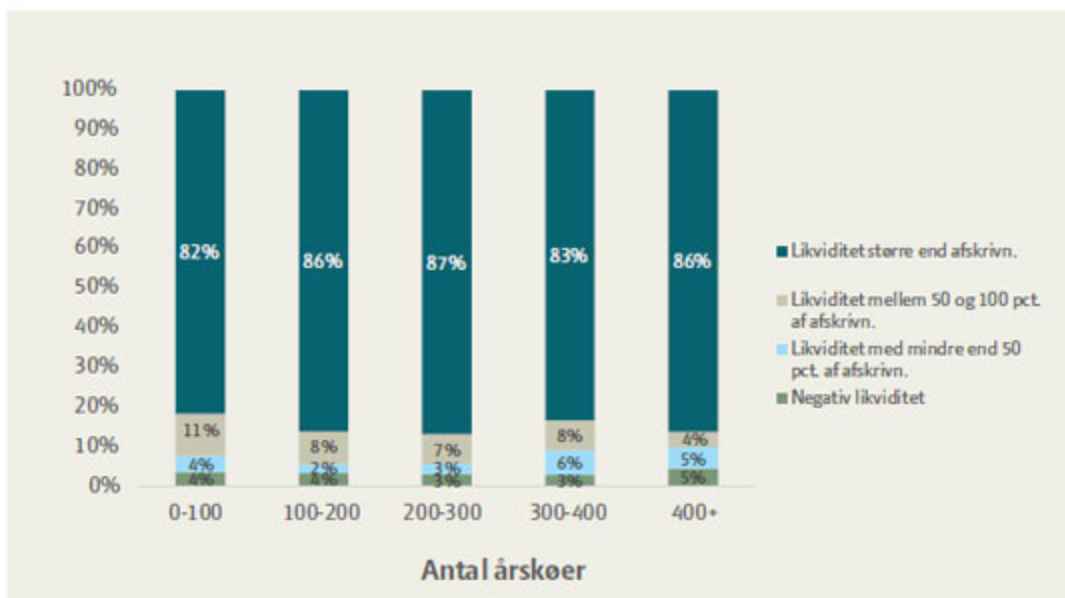
Fremstillingspris, virksomhed udtrykker de samlede omkostninger inklusiv ejerløn og forrentning af egenkapital ved at producere et kg mælk. I modsætning til nulpunktpris er fremstillingsprisen på mælk upåvirket af poster uden for landbruget. Fremstillingsprisen fortæller dermed om bedriftens effektivitet og er et nøgletal, der derfor er mest relevant for landmanden selv til at vurdere, om omkostningsniveauet ved at frembringe et kg mælk står mål med den forventede afregningspris.

Derved skal de to nøgletal nulpunktpris og fremstillingspris betragtes i forskellige scenarier, da nulpunktprisen også betragter private poster.

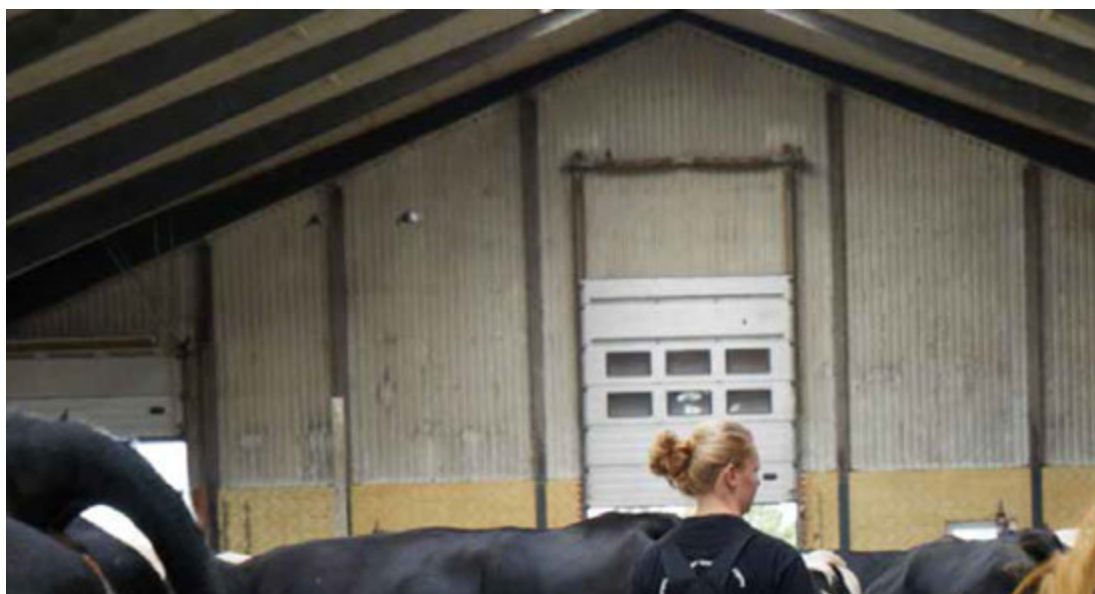
Figur 2 viser den gennemsnitlige fremstillingspris og nulpunktpris for de enkelte

størrelsesgrupper. Nulpunktprisen varierer ikke specielt meget på tværs af grupperne og ligger omkring de 2,30 kr. pr. kg EKM. Gruppen med den mindste besætning opnår dog en lavere nulpunktpris. For fremstillingsprisen er der en klar faldende tendens med besætningsstørrelsen. Det tyder dermed på, at de større bedrifter er bedre til at udnytte deres produktionsanlæg.

Med en gennemsnitlig afregningspris på 2,85 kr. pr. kg EKM har bedrifterne med den mindste besætning i gennemsnit ikke været i stand til at aflønne ejer og forrente egenkapitalen, da fremstillingsprisen her er på 3,34 kr. pr. kg EKM. De større bedrifter har derimod alle i gennemsnit kunnet dække deres omkostninger ved afregningsprisen på 2,85 kr.



Figur 3. Sammenligning af likviditet efter regulering og privat med afskrivningerne. Konventionelle bedrifter med stor race opdelt efter størrelse.





På trods af den høje afregningspris har investeringerne i 2017 været på et forholdsvis begrænset niveau, og der er afdraget på kassokreditten.

De mindste bedrifter har dermed den laveste konsolideringspris men den højeste fremstillingspris. Det skyldes blandt andet, at ejerløn og forretning af egenkapital ikke medtages i nulpunktspisen. De mindre bedrifters højere andele af egenkapital samt det faktum, at ejerlønnen på disse udgør en markant større andel af den samlede løn, er dermed med til at øge forskellen på de to priser. Derudover vil de private indtægter og omkostninger også påvirke de mindre bedrifter relativt mere, da den samlede økonomi jo er det mindre. De mindre bedrifter vil dermed i bankens øjne være mere robuste, men de vil i lavere grad være i stand til at aflønne egen løn og forrente egne penge end de store bedrifter.

Investering og Likviditet

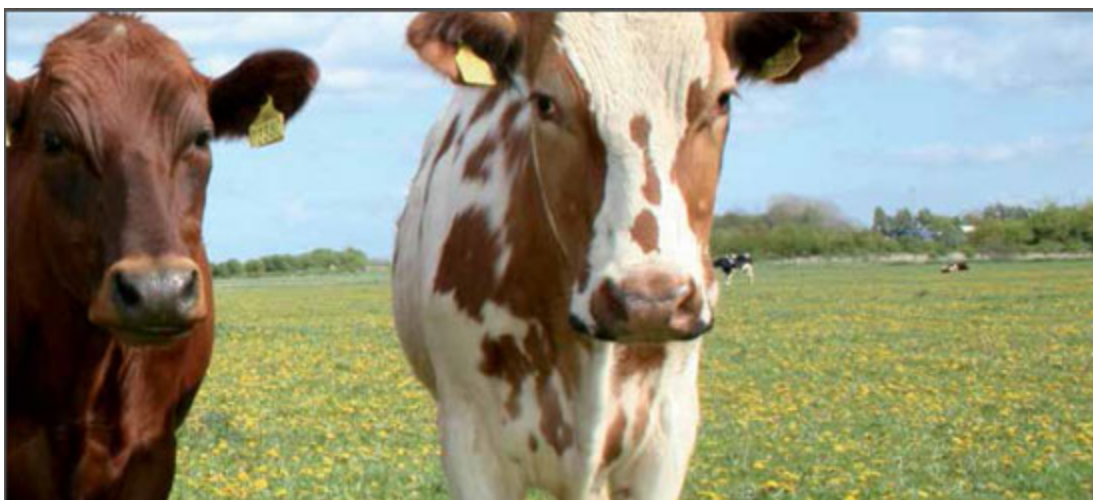
Tabel 3 viser investeringsniveauet fordelt på de enkelte størrelsesgrupper. Investeringerne er delt i investeringer produktionsanlæg, der er de afskrivningsberettede aktiver, og øvrige landbrugsinvesteringer, hvor jord er den mest markante, samt investeringer i aktiver uden for landbrug som f.eks. beboelse og private biler. Investeringerne er sammenholdt med likviditetsgenereringen.

Investeringsniveauet i 2017 er steget i forhold til 2016, hvilket er naturligt med stigningen i mælkeprisen. Nettoinvesteringerne for produktionsanlæg viser, om investeringerne har været større end afskrivningerne og dermed om det samlede produktionsanlægs værdi er forøget

eller forringet. Alle grupper på bedrifter med 0-100 årskøer har haft positive nettoinvesteringer og dermed investeret mere i anlægget end værdiforringelsen. Det ses især at være de allerstørste bedrifter, der har investeret mest i produktionsanlægget i 2017.

TABEL 3. INVESTERING OG FINANSIERING FOR KONV. BEDRIFTER MED STORRACE, OPDELT EFTER STØRRELSE

ANTAL ÅRSKØER	GNS.	0-100	100-200	200-300	300-400	400+
INVESTERINGER I 1.000 KR.						
Driftsbygninger	274	45	118	301	558	1.146
Inventar, stald	427	104	301	476	755	1.257
Maskiner, mark	175	67	138	155	320	469
Grundforbedring	6	1	5	8	8	17
Investering produktionsanlæg i alt	883	217	562	940	1.641	2.889
Driftsmæssige afskrivninger	732	246	542	857	1.246	1.811
Nettoinvestering produktionsanlæg	151	-29	19	83	394	1.078
Jord	341	47	212	323	760	1.141
Immaterielle aktiver	1	1	1	1	-1	-3
Nettoinvestering landbrug	492	18	232	407	1.153	2.216
Beboelse, biler og aktiver udenfor landbrug	108	51	63	177	166	227
Samlede investeringer	1.332	316	838	1.442	2.566	4.254
LIKVIDITET I 1.000 KR.						
Likviditet efter regulering og privat	1.388	451	1.013	1.671	2.223	3.586
Likviditetsoverskud/-behov	219	202	313	383	-31	-289
Selvfinansiering, %	104	143	121	116	87	84
Afskrivningernes dækningsgrad	1,90	1,83	1,87	1,95	1,78	1,98
Netto investeringer, produktionsanlæg/årsko	726	-448	131	341	1.143	1.898



Derudover er der yderligere investeret i jord på tværs af alle grupperne, og de største har i gennemsnit investeret mest. Sammenlignet med 2016 er investeringerne i jord dog faldet for flere af grupperne inklusiv gruppen med over 400 køer. Nettoinvesteringerne, landbrug er

positive for alle grupperne, og der er i gennemsnit investeret for 1,3 mio. kr.

Figur 3 viser bedrifterne i de forskellige størrelsesgruppers likviditet i forhold til afskrivningerne. Når likviditeten fra driften er større end afskrivningerne, genereres der tilpas likviditet til at opretholde produktionsanlæggets værdi. Er den mindre, vil produktionsapparatet nedslides, da der ikke er tilpas likviditet til at refinansiere aktiverne.

I 2017 har mellem 82 og 87 pct. af bedrifterne i hver størrelsesgruppe genereret nok likviditet til at dække afskrivningerne. Dette er en voldsomt positiv udvikling i forhold til 2016, hvor dette tal lå på mellem 16 og 39 pct. Og under 10 pct. har negativ eller meget begrænset likviditet. Bedrifterne med negativ likviditet i et år med højere afregningspriser som 2017, står, medmindre der er været nogle usædvanlige omstændigheder, på et utrolig usikkert grundlag fremadrettet.

Økologer og konventionelle

Der har overordnet været stor fremgang for mælkeproducenternes økonomiske resultater fra 2016 til 2017, men denne har været skævt fordelt på tværs af driftsgrene. Tabel 4 viser de økonomiske resultater fordelt mellem race og driftsform.

Økologerne har oplevet en lille fremgang fra 2016, og er gået fra et driftsresultat på ca. 1.140 tkr. til 1.540 tkr. for bedrifter med stor race. Det har resulteret i en afkastningsgrad, der er øget med 1,1 procentpoint. Fremgangen blegner dog noget i forhold til de konventionelle med stor race, der er gået fra et driftsresultat på -125 tkr. til knap 1.200 tkr. i 2017 og en fremgang i afkastningsgraden på 3,9 procentpoint.

Forudsætningerne har dog også været meget forskellige for de to driftsformer, og de gik ind i 2017 med meget forskellige udgangspunkter i forhold til afregningsprisen. Derudover fik økologerne i 2017 en stigning i mælkeprisen på 20 øre pr. kg EKM, mens den for de konventionelle med stor race steg med knap 60 øre. Samme udvikling er set ved Jersey-bedrifterne for begge driftsforme.

Økologerne har i gennemsnit opnået bedre økonomiske resultater i 2017 end deres konventionelle kollegaer på tværs af race. Forskellen er dog udlignet markant sammenlignet med året før.

TABEL 4. INDTJENING FOR MALKEVÆGSBEDRIFTER EFTER RACE OG DRIFTSFORM

	STOR RACE		JERSEY	
	ØKOLOG	KONV.	ØKOLOG	KONV.
Antal bedrifter	258	1.395	31	170
Arskøer	186	208	183	214
Areal i omdrift	247	179	181	166
Kg EKM pr. ko	9.390	10.410	8.926	9.257
Afregningspris, kr. pr. kg EKM	3,54	2,74	3,66	2,83
Fremstillingspris kr. pr. kg EKM	3,31	2,69	3,36	2,84
Nulpunktsmælkepris kr. pr. kg EKM	2,84	2,30	2,98	2,40

BÆLØB T. 1.000 KR.				
Dækningsbidrag	5.307	4.493	4.623	4.192
Kontante kapacitetsomkostninger	2.413	2.150	2.041	2.130
Afskrivninger	767	732	703	632
Resultat af primær drift	2.127	1.610	1.880	1.430
Afkoblet EU-støtte	645	527	491	473
Finanseringsomkostninger	1.231	958	780	913
Driftsresultat	1.541	1.179	1.590	991
Landbrugsaktiver i alt	35.127	31.938	29.593	28.983
NØGLETAL				
Soliditet, %	17,7	14,4	16,0	14,4
Afkastningsgrad, landbrug, %	5,2	4,3	5,8	4,0
Overskudsgrad, landbrug %	18,9	16,2	19,6	14,8
Aktivernes omsætningshastighed, landbrug	0,27	0,27	0,29	0,27
Antal køer pr. ha i omdrift	0,75	1,16	1,01	1,29
Forpagtet andel af areal, %	42,4	31,9	38,5	37,0